

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
2. แนวคิดเกี่ยวกับ อบต.
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

สุพัตรา (2525 : 34) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่าเป็นการปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของสถานภาพ และหน้าที่ของสถานภาพหรือตำแหน่ง การกำหนดบทบาทจะช่วยกำหนดความรับผิดชอบของงานต่าง ๆ ด้วย

อุทัย (2526 : 197) ได้กล่าวถึงบทบาทว่าเป็นหน้าที่ (Function) หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมาย (Expected Behavior) ของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือในสังคมหนึ่ง ๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคม หรือวัฒนธรรมของกลุ่มหรือสังคมกำหนดขึ้น ดังนั้นบทบาทจึงเป็นแบบแห่งพฤติกรรมในสถานภาพหนึ่ง ๆ ที่พึงมีต่อบุคคลอื่น ๆ ในอีกสถานภาพหนึ่งในสังคมเดียวกัน

ทิตยา (2510 : 19) ได้จำแนกบทบาทออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง บทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งในสังคมจะต้องปฏิบัติซึ่งกำหนดโดยผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ นำเอาบทบาทที่คาดหวังไปแปลงเพื่อปฏิบัติตามอำนาจนั้น บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังจะใกล้เคียงกันเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความหมายของบทบาทที่คาดหวังและสิ่งแวดล้อมจะเป็นข้อคิดและสิ่งเกื้อกูลที่สำคัญ

2. บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง บทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งในสังคมควรจะทำปฏิบัติ ซึ่งถูกกำหนดโดยการอบรม สั่งสอนแนะนำหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายไว้

วิทยา (2529 : 20-21) ได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงที่เกี่ยวข้องอยู่ใน 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ เป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2. บทบาทที่คาดหวัง เป็นบทบาทที่ต้องแสดงความคาดหวัง ในขณะที่เดียวกับเจ้าของสถานภาพนั้นก็สามารถที่จะรับรู้ว่าคุณมีบทบาทอย่างไร และสามารถที่คาดหวังตัวเองว่า ควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

3. บทบาทที่เป็นจริง เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรืออาจจะไม่เป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

ไพฑูริย์ (2524) ได้ให้คำจำกัดความของความคาดหวังว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลต่อตนเองอย่างหนึ่งว่า ตนเองควรจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือต่องานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ความคิดดังกล่าวรวมไปถึงการคิดถึงบุคคลอื่นด้วย

สุนีย์ (2524) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า คือการทำนายเหตุการณ์ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้างการคาดหวังจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เคยมีประสบการณ์เดิมมาก่อน

สมเกียรติ (2537) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการคาดหวังว่ามีปัจจัย 3 ส่วนคือ

1.Expectancy that Effort Lead to Performance (E→P) หมายถึงคนคาดหวังถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามในการทำงาน (E) กับการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (P) คือ ถ้าคนมีความคาดหวังว่าเขาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เขาจะใช้ความพยายามในการทำงานนั้นสูง

2. Expectancy that Performance Lead to Outcomes (P→O) หมายถึง คนคาดหวังว่าการปฏิบัติงานของเขาจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เขาต้องการ ชนิดของผลตอบแทนที่ต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน

3.Valence of Outcomes (V) หมายถึงการตีคุณค่าของสิ่งที่ได้รับ ซึ่งแต่ละบุคคลจะตีคุณค่าไม่เหมือนกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 459) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การทำตามบท , การร่ำตามบท , โดยปริยาย , หมายความว่าทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทพ่อแม่ บทบาทครู”

สุชา และสุรางค์ (2520 : 26) อธิบายความหมายของบทบาทได้ว่า “บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆพึงกระทำนั้น คือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใครอย่างใดแล้วบุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้”

พิทยา (2529 : 57-59) กล่าวว่า บทบาทคือขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำตามบทบาทของแต่ละงานที่เรามีต่อผู้อื่น และบทบาทต่าง ๆ ของบุคคลทางสังคมนั้นมีขึ้นเพราะสังคมร่วมกันกำหนดบทบาทไว้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ไม่ใช่กฎหมายหรือข้อบังคับเป็นลายลักษณ์

อักษรเสมอไป แต่ต้องอาศัยความต้องการและการยอมรับร่วมกัน ความหมายอาจจะเปลี่ยนได้ตามกาลเวลาและความพอใจของผู้ร่วมใช้

ไพบลีย์ (2516, น. 29) อธิบายว่า บทบาทของคนในสังคมย่อมขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ตนครองอยู่ และคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล บทบาทของบุคคลจึงแตกต่างกันไปตามลักษณะของสถานภาพ อุปนิสัยความคิด ความรู้ ความสามารถ มूलเหตุจูงใจ การอบรมขัดเกลา ความพอใจ

“สถานภาพ” ทางสังคม หรือ “หน้าที่” ตามแต่ละตำแหน่ง มีกำหนดไว้ใน 4 แหล่งโดยที่บาง “บทบาท” อาจมีปรากฏตรงกันทั้ง 4 แหล่ง หรืออาจมีไม่ครบทั้ง 4 แหล่ง และบาง “บทบาท” อาจมีข้อความขัดแย้งกันในต่างแหล่ง ซึ่งแหล่งทั้ง 4 ได้แก่

1. ข้อตกลงของกลุ่มกระทำสัมพันธ์ในเรื่องนั้น
2. กฎเกณฑ์ข้อบังคับของหมู่คณะที่ร่วมทำกิจกรรมอย่างเดียวกันนั้น
3. ธรรมเนียมประเพณีของชุมชนนั้น
3. ตัวบทกฎหมายของบ้านเมืองนั้น

ไวรัซ (2523 : 109) ได้กล่าวถึง บทบาทโดยจำแนกตามตำแหน่งว่า โดยทั่วไปคนจะมีตำแหน่งในสังคมอย่างน้อยที่สุด 5 ตำแหน่ง บทบาทตามตำแหน่งจึงมี 5 บทบาท คือ

1. บทบาทตามเพศและบทบาทตามวัย (Age-Sex Role) บทบาทเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนทุกขณะตลอดชีวิต เช่น บทบาทของเด็ก ของผู้ใหญ่ เป็นต้น
2. บทบาททางอาชีพ (Occupational Role) บทบาทเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างอิสระมากกว่าบทบาทอื่น ๆ เช่น บทบาทของนักส่งเสริม ของครู เป็นต้น
3. บทบาททางเกียรติยศ (Prestige Role) เช่น บทบาทของผู้นำของหัวหน้า ของลูกน้อง ฯลฯ
4. บทบาททางครอบครัว (Family Role) ได้แก่ บทบาทของ พ่อ แม่ ลูก
5. บทบาทในกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มที่มีความสนใจคล้าย ๆ กัน (Association Group Based on Congeniality Role) ได้แก่ บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ชมรมต่าง ๆ เป็นต้น

ซูดา (2528:61) กล่าวถึงบทบาทไว้ว่าพิจารณาได้ 2 ความหมายคือ

1. หมายถึงตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น ซึ่งในลักษณะนี้ บทบาทจะมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก เป็นรูปการที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานภาพเช่น ครูเป็นสถานภาพ และมีบทบาทแห่งการเป็นครู นายอำเภอ นางพยาบาล วิศวกร ภารโรง ต่างก็มีสถานภาพตามตำแหน่งฐานะที่เรียกและมีบทบาทตามฐานะนั้น ๆ ด้วย

2. หมายถึงการแสดงบทบาทหรือการกระทำต่อกัน หรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) บทบาทนี้เป็นผลเนื่องมาจากการทำอย่างมีแบบแผน โดยผ่านการเรียนรู้มาก่อนว่าในสถานการณ์เช่นใดคนควรจะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างไร ในลักษณะนี้บทบาทก็คือ ความคาดหวัง (Expectation) มีบุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ควรจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างไรอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์หนึ่ง ๆ บทบาทจึงมีคู่กับตำแหน่งทางสังคมที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

บางครั้งคำว่า “บทบาท” (role) อาจใช้คำอื่นแทนได้ ทั้งนี้เนื่องจากผลของพัฒนาทางภาษา แต่ไม่ว่าจะเป็นคำใดก็ตาม ต่างก็มีพื้นฐานจากแนวความคิดเดียวกัน คำอื่นๆ ที่ว่านี้ได้แก่ คำว่า บุคคล ลักษณะท่าทาง หน้ากาก ซึ่งก็หมายความว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาเหมือนการเล่นละคร ต้องเรียน ต้องฝึกฝน และมีบทบาทมากมายสลับซับซ้อนหลายบทบาท

บทบาทของบุคคลในสังคมย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่ตนประจำอยู่เพราะสถานการณ์กับบทบาทเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ เสมือนหนึ่งเป็นคนละด้านของเหรียญบาท ทั้งนี้เพราะเมื่อสถานการณ์เป็นที่รวมแห่งสิทธิและหน้าที่แล้ว บทบาทก็เป็นลักษณะที่เคลื่อนไหว (Dynamic) ของสถานการณ์ คือการใช้สิทธิและหน้าที่ให้บังเกิดผลนั่นเอง

ณรงค์ (2530:89) กล่าวไว้เกี่ยวกับความหมายของบทบาทว่า บทบาทคือพฤติกรรมที่ปฏิบัติตามสถานการณ์ บทบาทเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ เช่น เป็นครูต้องสอนนักเรียน เป็นตำรวจต้องพิทักษ์สันติราษฎร์ ทหารต้องเป็นรั้วของชาติ เป็นลูกต้องเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยพ่อแม่ทำงาน อยู่ในโอวาทพ่อแม่

จันทน์ (2532 : 47) กล่าวถึงบทบาทว่า บุคคลแต่ละวัยมีบทบาทเปลี่ยนไปตามบรรทัดฐานของสังคม รวมถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของบุคคล และได้สรุปว่าบทบาทที่แตกต่างกันนั้นมีแนวโน้มที่เป็นแบบแผนสังเกตได้ เรียกว่า “Pattern Variables”

รพีพรรณ (2530 : 66) ได้ให้คำจำกัดความของบทบาทไว้ว่า เป็นแบบแผน , ความต้องการ, ความเชื่อถือ,ความรู้สึกรัก,พิศนคติ, คุณค่าและการกระทำที่สมาชิกในสังคมคาดหวังว่าควรจะเป็นไปตามลักษณะของชนิดตำแหน่งที่มีอยู่ หรืออาจกล่าวได้สั้น ๆ ว่า บทบาทคือ พฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพนั้นควรประพฤติหรือปฏิบัติเช่น บทบาทของพ่อก็คือทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี และรู้จักทำมาหากิน เป็นต้น

สงวน และคณะ (2522 : 34) กล่าวถึงบทบาทของบุคคลที่แสดงตามสิทธิและหน้าที่ตามสถานการณ์ว่า การแสดงบทบาทของบุคคลแบ่งออกได้ 3 ลักษณะคือ

1. บทบาทตามความคาดหวัง (Expected Role) เป็นบทบาทที่ต้องแสดงตามความคาดหวังของผู้อื่น เช่น บทบาทของนักเรียนตามความคาดหวังของครู

2. บทบาทตามลักษณะการรับรู้ (Perceive Role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพรับรู้เองว่าตนควรจะมีบทบาทอย่างไร เช่น ครูจะคาดหวังว่าตัวครูเองควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร

3. บทบาทที่แสดงจริง (Actual Role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจจะเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวังหรืออาจจะเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือตนเองคาดหวัง

จากที่ได้ประมวลความหมายและแนวคิดของบทบาทที่กล่าวได้ว่าบทบาทของบุคคลไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริงๆ ของคนที่ครองฐานะ, ตำแหน่งนั้น เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้นเป็นผลของปฏิกิริยาของคนครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นกับบุคคลอื่นนั่นเอง

Gordon (1963 : 357) ได้ให้ความหมายของบทบาทที่เป็นจริงว่า หมายถึง พฤติกรรมที่แต่ละบุคคลกระทำจริง ๆ ในการตอบสนองข้อกำหนดต่าง ๆ ในตำแหน่งที่เขากำลังครอบครองอยู่โดยปกติจะมีช่องว่างที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือแบบแผนในบทบาทที่ปฏิบัติจริง

Sill (1968 : 230) ให้ความเห็นว่า บทบาทที่คาดหวังเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติต่าง ๆ ผู้อยู่ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ควรจะมีผู้ได้ตำแหน่งไม่เป็นเพียงแต่แสดงพฤติกรรมตามบทบาทซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของคนอื่น ๆ ในสังคมทั่วไปยังต้องแสดงบทบาทซึ่งจะทำให้การครอบครองตำแหน่งของตนเองคงอยู่ตลอดไป การที่จะแสดงบทบาทให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของบุคคลนั้น

Levinson (1964 : 284-285) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน (norms) ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่น ๆ ที่มีลักษณะในตนเองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้ คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบ่งชี้ถึงหน้าที่ที่ควรกระทำ

2. บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิด และกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือแนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งอื่น ๆ

Berlo (1960) ได้กล่าวถึงบทบาทในลักษณะที่ว่าบทบาทอาจมี 2 ลักษณะคือ บทบาททางพฤติกรรม และบทบาทเฉพาะตำแหน่ง สำหรับบทบาททางพฤติกรรมสามารถวิเคราะห์ได้ 3 กรณี

1. Role Prescription เป็นบทบาทที่กำหนดหน่วยงานมาอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานนั้นมีงานอะไรบ้างที่ต้องทำ

2. Role Description เป็นบทบาทที่บุคคลกระทำจริง ๆ ซึ่งอาจจะได้ครบหรือไม่ตามบทบาทที่กำหนดให้

3. Role Expectation เป็นบทบาทที่ถูกคาดคะเนโดยผู้อื่นว่าควรมีบทบาทอย่างไร
McDavid และ Harari (1974:280) กล่าวว่าบทบาท คือ แบบแผนของพฤติกรรมที่ทำหน้าที่ตามตำแหน่ง

Bierstedt (1974:255) กล่าวว่าบทบาท คือ สิ่งเคลื่อนไหวหรือรูปการณ์ทางพฤติกรรมของสถานภาพ สรุปว่าสถานภาพเป็นตำแหน่ง ส่วนบทบาทเป็นการแสดง

Biesanz และ Biesanz (1978: 145) มีความเห็นว่าทุกฐานะตำแหน่งในโครงสร้างสังคมหนึ่ง ๆ จะมีแบบแผนของพฤติกรรมอันเป็นที่คาดหวัง และบางทีก็เป็นที่ต้องการของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้น ซึ่งแบบแผนนี้ก็คือบทบาท

2. แนวคิดเกี่ยวกับ อบต.

โครงสร้างอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลและความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดอำเภอท้องถิ่น กับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เกิดขึ้นจากการยกฐานะสภาตำบล ที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท (มาตรา 10) (เกณฑ์รายได้ 150,000 บาท นี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้) เช่น ปีนี้เป็นปีงบประมาณ 2538 ดังนั้นจะใช้รายได้สภาตำบลปีงบประมาณ = $(2537+2536+2535)\%3$

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีรูปแบบคล้ายกับสภาผู้แทนราษฎรของประเทศอันประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะประกอบด้วย สมาชิก ซึ่งได้รับเลือกตั้ง ราษฎรเลือกตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี

คุณสมบัติของผู้เลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมายได้กำหนดไว้ (มาตรา 47) ให้ถือคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับสภาตำบล ทั้งนี้รวมถึงเหตุแห่งการพ้นจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (7) คู้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (4) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (5) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (6) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (7) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (8) หาประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (9) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (10) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

(11) การท่องเที่ยว

(12) การผังเมือง

ในส่วนการเลือกตั้ง ได้กำหนดรูปแบบการเลือกตั้งแบบทางตรงโดยวิธีลับ คือ ให้มีการสมัครรับเลือกตั้ง การพิมพ์บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง กำหนดวัน-เวลา การลงคะแนนมีคณะเจ้าหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้งโดยเฉพาะ และการใช้บัตรเลือกตั้ง โดยเฉพาะ และใช้บัตรเลือกตั้งในการลงคะแนน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538

การบริหารงาน

2.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีประธานสภา และรองประธานสภาคนหนึ่งเลือกจากสมาชิกสภา ๗ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และเลือกสมาชิกสภา ๗ ซึ่งคนหนึ่งเป็นเลขานุการ (วาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี) สมาชิกสภา ๗ ซึ่งดำรงตำแหน่งข้างต้นทั้ง 3 ตำแหน่งจะได้นำดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารและเดียวกันอีกมิได้

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) พิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (1) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภา ๗ ซึ่งได้รับเลือกตั้งไม่เกิน 4 คนแต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้คณะกรรมการบริหารเลือกสมาชิกคนหนึ่งเป็นประธาน และอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการ คณะกรรมการบริหาร ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(3) รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

นอกจากนี้ ยังมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยจะกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน 500 บาท

ในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบลเป็นของตนเองและอาจแบ่งการบริหารงานออกเป็น

(1) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจร้องขอให้ข้าราชการพนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้ดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้

กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 92

(3) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่า พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(4) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 12 ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 47

(5) ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(6) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรรมการบริหารซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม(1) ให้คงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการบริหารซึ่งได้รับเลือกใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตาม (6) ถ้าเกี่ยวกับกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะ

บกพร่องในทางความประพฤติ หรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกกรรมการบริหารขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 30 วันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลงเว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึง 180 วันจะไม่ดำเนินการเลือกกรรมการบริหารขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่มีอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ความสำเร็จของการพัฒนาจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนหนึ่งทั้งทางด้านการวางแผนพัฒนา การประชุมบริหารส่วนตำบล การบริหารงานบุคคล และการจัดทำร่างข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล

การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ซึ่งจะต้องบริหารงานโครงการและงบประมาณของตนเอง ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 จึงกำหนดให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาตำบล ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง และปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการใช้งบประมาณของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ ประเภทแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมี 2 ลักษณะ คือ

1. แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบายแนวทาง แผนงานโครงการในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอโดยมีระยะเวลาห้าปี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นแนวทางและรายการประสานแผนงานและโครงการของจังหวัด อำเภอ ตำบล และการดำเนินงานของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้จัดทำ

ขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น

องค์ประกอบของแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

ส่วนที่ 3 งาน โครงการ และกิจกรรมการพัฒนา และงบประมาณที่ใช้

ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล

หมายถึง การวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยใช้ข้อมูลจาก กชช. 2 ค. จปฐ. ข้อมูลแหล่งน้ำระดับหมู่บ้าน ฯลฯ มากำหนดสภาพปัญหาแล้วจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการจัดทำงาน โครงการและกิจกรรมสำหรับการพัฒนาและแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

หมายถึง การนำปัญหาที่จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนแล้วมากำหนดเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากศักยภาพและขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการประสานการพัฒนา กับหน่วยงานอื่นในพื้นที่

ส่วนที่ 3 งาน โครงการ และกิจกรรมการพัฒนา และงบประมาณที่ใช้

หมายถึง การนำแนวทางการแก้ไขปัญหาที่กำหนดการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยจึงกำหนดเป็นงาน โครงการ และกิจกรรมในการพัฒนาขึ้นให้สัมพันธ์กับเงินงบประมาณที่มีอยู่หรืออาจกำหนดการขอรับการสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่สามารถจัดทำโครงการลงในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ เช่น งบ สส. งบของเอกชน งบของส่วนราชการต่าง ๆ

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทราบถึงสภาพปัญหาแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหา ตลอดจนงาน โครงการและกิจกรรมต่างที่จะนำมาลงในพื้นที่แล้วจึงนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยอาจแบ่งขั้นตอนในการจัดทำแผนออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหา วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการรวบรวมเอาข้อมูลที่ได้จาก กชช. 2 ค.จปฐ. ข้อมูลแหล่งน้ำระดับหมู่บ้านและข้อมูลอื่น ๆ ขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล นำมากำหนดเป็นตัวปัญหาว่า ปัญหานั้นเกิดจากอะไร มีสภาพของปัญหามาจากอะไร แล้วทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหา ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขว่าจะทำอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนนี้เป็นการประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาก่อนที่จะนำไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาว่าจะดำเนินการจัดทำแผนอย่างไรในการพัฒนาจึงจะแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดงาน โครงการ และกิจกรรมการพัฒนาแหล่งงบประมาณ

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดงาน โครงการ และกิจกรรมตามแนวทางในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแก้ไขปัญหาที่ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญไว้แล้ว โดยพิจารณารูปแบบของโครงการพร้อมกำหนดวงเงินที่จะต้องใช้จ่ายและแหล่งงบประมาณที่จะนำมาจัดทำโครงการนั้น

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้นำโครงการที่ได้พิจารณาพร้อมแหล่งงบประมาณมาบรรจุลงในร่างแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี เพื่อจะนำไปกำหนดเป็นแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การให้ความเห็นชอบ

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอ

เมื่อคณะจัดทำร่างแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจึงนำร่างแผนพัฒนาดังกล่าวเสนอเพื่อขอรับความเห็นชอบเพื่อใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การติดตาม ประเมินผล

ผู้รับผิดชอบ : สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อนำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้แล้วเพื่อให้การดำเนินการติดตามและประเมินผลงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำไปดำเนินการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ประสบปัญหาอะไรและมีแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างไรเพื่อนำปัญหาอุปสรรคตลอดจนการแก้ไขปัญหาไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาในปีต่อไป

สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี นั้น คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำร่างแผนโดยนำโครงการจากแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี มากำหนดลงในแผนแล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนจัดทำแผนต่อไป

ในการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนของงานโครงการและกิจกรรมในการพัฒนาให้พิจารณาจากงาน โครงการ และกิจกรรมในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการอนุมัติแล้วมาประกอบการจัดทำงบประมาณประจำปีให้สอดคล้องกับเงินงบประมาณที่มีอยู่

ในกรณีที่หน่วยราชการอื่นจะนำโครงการมาลงในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสานนำลงบรรจุในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกโครงการด้วย

จึงจะเห็นได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะสำเร็จลุล่วงได้ ก็โดยการประสานร่วมมือกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นพื้นฐานของการกระจายอำนาจการตัดสินใจในการพัฒนาตนเองของท้องถิ่นต่อไป

การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการบริหารต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 คือ

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. จัดทำเป็นแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3. รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

การดำเนินงานให้ถือเสียข้างมาก และในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารสามารถที่จะกำหนดวิธีปฏิบัติขึ้นมาได้ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้หรือกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

โดยปกติการประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร กฎหมายหรือระเบียบจะเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างน้อยที่สุด เพื่อที่จะให้คณะกรรมการบริหารได้ประชุมและดำเนินงานตามอำนาจ

หน้าที่ของตนได้อย่างอิสระ ก่อให้เกิดการพัฒนาต่อองค์กรมากที่สุด ภายใต้กรอบกฎหมายหรือระเบียบ ดังนั้น ในการประชุมและการดำเนินงานคณะกรรมการบริหารจึงควรมีวินัยเคารพต่อกฎเกณฑ์ และประพฤติดนให้ซื่อสัตย์ สุจริต เมื่อกระทำได้ดังนี้แล้วก็จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ประสบผลสำเร็จตลอดไป

การจัดทำร่างข้อบังคับของตำบลองค์การบริหารส่วน

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีประธานคณะกรรมการบริหารเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่โดยสามารถดำเนินการภายใต้กรอบอำนาจของกฎหมาย ในการนี้กฎหมายได้ให้อำนาจในการออกข้อบังคับเพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่จะกำหนดค่าธรรมเนียมหรือกำหนดโทษปรับต่อผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนได้โดยกำหนดโทษปรับนั้นจะต้องปรับไม่เกิน 500 บาทและการเสนอให้เป็นญัตติร่างข้อบังคับตำบล

การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 72 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบล และอาจแบ่งการบริหารออกเป็น

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

ระเบียบพนักงานส่วนตำบลให้ตราขึ้นเป็นพระราชกฤษฎีกา

แม้ว่า พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จำกำหนดเป็นแนวทางกว้าง ๆ ไว้ให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอิสระในการกำหนดโครงสร้างทางการบริหารเอง แต่ในทางปฏิบัติ การกำหนดโครงสร้างทางการบริหารจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ

1. อำนาจ หน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กฎหมายกำหนด

2. ข้อกำหนดในกฎหมายที่อื่น ๆ ที่กล่าวถึงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ เช่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 23 กำหนดให้ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งคณะกรรมการรักษาเงินอย่างน้อยสามคนในจำนวนนี้ให้มีหัวหน้าหน่วยการคลัง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เป็นต้น ในกรณี เช่นนี้ เพื่อให้โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องกำหนดให้มีหน่วยงานคลังไว้ใน โครงสร้างทางการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบทั้งสองประการข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบลสมควร
จะจัดแบ่งโครงสร้างทางการบริหาร ดังนี้

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2. ส่วนการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน งานหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอน เงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปีและขอขยายเวลาเบิกจ่าย งานจัดทำงบประมาณแสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการ เงินสะสม งานการจัดทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

3. ส่วนโยธา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำการประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร ตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 งานก่อสร้างและซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. พนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนที่ค้างทางองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับพนักงานส่วนตำบลจะมีตำแหน่งใดบ้างคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล (ก.บ.) ซึ่งจะเกิดขึ้นตามพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบลจะเป็นผู้กำหนด

2. ลูกจ้างชั่วคราว องค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากมีพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นข้าราชการประจำปฏิบัติงานตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารแล้ว หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีประมาณงานมาก ก็สามารถจ้างลูกจ้างชั่วคราว เพื่อช่วยเหลือพนักงานส่วนตำบลได้ตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ้างลูกจ้างชั่วคราวของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2536 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

2.1 ผู้มีอำนาจสั่งจ้าง กำหนดให้คณะกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบลเป็นผู้
มีอำนาจสั่งจ้าง

2.2 จำนวนลูกจ้างที่สามารถจ้างได้ เป็นไปตามบัญชีกรอบอัตราค่าจ้างท้าย
ทะเบียนกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2538 ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ในปีที่ผ่านมา

3 แสนบาทลงมา	จ้างได้ 1-2 คน
เกิน 3-5 แสนบาท	จ้างได้ 1-4 คน
เกิน 5 แสนบาท – 1 ล้านบาท	จ้างได้ 2-8 คน
เกิน 1 – 1.5 ล้านบาท	จ้างได้ 2-10 คน
เกิน 1.5-2 ล้านบาท	จ้างได้ 5-14 คน
เกิน 2-3 ล้านบาท	จ้างได้ 5-18 คน
เกิน 3 ล้านบาทขึ้นไป	จ้างได้ 5 – 24 คน

2.3 คุณวุฒิของลูกจ้างและอัตราการจ้าง เปิดโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบล
พิจารณาตามลักษณะของงาน และเหตุผลความจำเป็น โดยคุณวุฒิของลูกจ้างจะมีความสัมพันธ์กับ
อัตราค่าจ้าง เช่น วุฒิ ม.6 อัตราค่าจ้าง 4,100 บาท วุฒิ ปวช. อัตราค่าจ้าง 4,700 บาท วุฒิ ปวท.
5,180 บาท วุฒิ ปวส. 5,740 บาท

3. ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการ
บริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่องค์การบริหารส่วนตำบลร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ไปดำรง
ตำแหน่ง หรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราว ตามมาตรา 72 วรรค3

เงินเดือนและค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนตำบล

1. เงินเดือน จ่ายให้แก่พนักงานส่วนตำบลโดยให้บัญชีเงินเดือนข้าราชการพลเรือน
2. ค่าตอบแทน จ่ายให้กับคณะกรรมการบริหาร สมาชิกสภา อบต. เลขาธิการ
สภากรรมการบริหารและเลขานุการคณะกรรมการบริหาร ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย
เงินค่าตอบแทนประธานกรรมการบริหารสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภา
ส่วนตำบล เลขานุการองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารและเลขานุการคณะกรรมการ
บริหาร พ.ศ. 2538 ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนเกินกว่า 3 ล้านบาท ขึ้นไป

ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 3,000 บาท
รองประธานองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,500 บาท

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,500 บาท
ประธานคณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 3,000 บาท
เลขานุการกรรมการคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
เกินกว่า 2 ล้านบาท ถึง 3 ล้านบาท	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,500 บาท
ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,500 บาท
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
ประธานคณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
เลขานุการคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
เกินกว่า 1 ล้านบาท ถึง 2 ล้านบาท	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,000 บาท
เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
ประธานคณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
เลขานุการคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,000 บาท
ตั้งแต่ 1,000,000 บาทลงมา	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,000 บาท

3. ค่าเบี้ยประชุม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง คนละ 100 บาทต่อครั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการเลือกตั้ง คนละ 200 บาทต่อครั้ง ในวันหนึ่งมีการประชุมสภาตำบลหลายครั้ง ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับค่าเบี้ยประชุมเพียงครั้งเดียว

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีอิสระในระดับหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าความสำเร็จของการพัฒนานั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ทั้งทางด้าน

การประชุมสภาอบต. การวางแผนพัฒนาตำบล การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร การบริหารบุคคลและการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายและข้อบังคับตำบล

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร

การกระจายอำนาจบริหารจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น มีเป้าหมายคือ การสร้างรัฐบาลส่วนท้องถิ่นให้มีอำนาจบริหารและตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากที่สุด ใน 3 ทศวรรษข้างหน้าการบริหารท้องถิ่นจะมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากที่สุด หมายความว่า ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะมีมากขึ้น และมีรูปแบบที่มีการกระจายอำนาจให้กว้างออกไปทั่วทุกองค์การ ในขณะที่ลดความสำคัญของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคลงจนยกเลิกไปในที่สุด โดยรวมแล้วประเทศไทยมีพื้นฐานทางด้านการเกษตร ประชากรที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตมีการพัฒนาทางเทคโนโลยีการผลิตมานานแล้ว ดังนั้นภาคการผลิตหลักจะยังคงเป็นการผลิตแบบก้าวหน้า คือมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัตถุดิบการเกษตร เป็นการเกษตรอุตสาหกรรม หรืออุตสาหกรรมการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในระยะยาว มนตรี (2541)

ทำนอง (2515 : 49-57) ได้กล่าวในการเกษตรกับการพัฒนาว่าเกษตรกรเรียนรู้เรื่องการเกษตรมาจาก

1. เรียนด้วยตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์หรือความชำนาญที่ทำด้วยตนเองบ่อย ๆ
2. เรียนรู้จากผู้อื่น เรียนรู้จากบรรพบุรุษ เรียนจากเจ้าหน้าที่บริการ เรียนรู้จากข่าวสารเนื่องจากแหล่งบริการความรู้ของเกษตรกรมีจำกัด โอกาสแสวงหาก็น้อยและบางทีความรู้ที่ได้มาอาจกว้างมากเกินไป หรือไม่ตรงกับความต้องการ ดังนั้นการพัฒนาตัวเกษตรกรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในอันที่จะทำให้การพัฒนาเกษตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่คิดไว้เป้าหมายการพัฒนาเกษตรกร มุ่งที่จะให้เกษตรกรมีความเสมอภาคทัดเทียมกับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม จุดสำคัญ คือ การพัฒนาสังคมเกษตรกรยากไร้ ด้วยการแก้ไขความไม่รู้ โดยให้การศึกษาทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกร ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการผลิตเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรโดยตรงนั้นอาจแก้ไขได้หลายวิธี แต่ต้องค่อยเป็นค่อยไปเช่นการวางแผนพัฒนาเกษตร ควรวางแผนในระดับท้องถิ่น โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เจ้าหน้าที่มีโอกาสชี้แจงถึงนโยบายความมุ่งหมายเป้าหมายให้เกษตรกรได้ทราบเรื่องเพื่อการประสานงาน และเกิดความเข้าใจอันดี ความร่วมมือก็จะดีขึ้น การกำหนดแผนปฏิบัติการ หรือทำโครงการควรจัดทำลำดับความสำคัญ โดยคำนึงถึงโครงการที่เกษตรกรจะได้รับผลประโยชน์โดยตรงก่อน เช่น การทำโครงการชลประทานซึ่งจะต้องใช้เวลานานในการสร้างเขื่อน คลองส่งน้ำ คันดินน้ำแต่ละช่วง

รอกการก่อสร้างก็น่าจะมีแผนสำรอง หรือแผนเฉพาะหน้าที่เพื่อให้เกษตรกรใช้เวลาและก่อความ ร่วมมือ ช่วยให้งานเสร็จเร็วขึ้น เพราะเป็นเรื่องที่เกษตรกรจะได้ประโยชน์โดยตรง ซึ่งเป็น การประหยัดค่าใช้จ่าย นอกจากนี้การร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษาก็จะดีขึ้น เพราะผลที่เกิดขึ้น เป็นของประชาชนไม่ใช่ของรัฐ

ศิลปชัย (2540) การพัฒนาการเกษตร หมายถึง การทำให้ผลิตรกรรมที่ก่อให้เกิดผลิตผล สำหรับมนุษย์นั้นเจริญเติบโต เปลี่ยนแปลงและก้าวหน้า เพื่อให้มนุษย์และสัตว์ดำรงชีวิตอยู่ได้ดีขึ้น การพัฒนาเกษตรไม่สามารถจะเกิดขึ้นได้จากบทบาทของเกษตรกรตามลำพัง ถึงแม้ว่า เกษตรกรจะเป็นผู้ทำการเกษตรก็ตาม การเกษตรจะไม่พัฒนาเกินขอบเขตของระดับพอยังชีพได้ ถ้าไม่มีการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสมประกอบด้วย เพื่อให้ผลิตภาพทางการเกษตรดีขึ้น เกษตรกรแต่ละคนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากสาขาอื่น ๆ มากขึ้น เพื่อจะสามารถปลูกพืชผลได้ดีขึ้น เกษตรกรจะต้องอาศัยปุ๋ยซึ่งต้องซื้อจากสาขาอื่น ๆ และเพื่อให้พื้นดินมีความชุ่มชื้น เกษตรกรจำเป็นต้องอาศัยระบบชลประทาน และจำเป็นต้องอาศัยเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี ซึ่งได้จากหน่วยงาน วิจัยในด้านนี้ ต้องควบคุมป้องกันโรคพืชและโรคสัตว์ โดยอาศัยสารเคมีและยา เมื่อเกษตรกรจะ ต้องขายผลผลิตออกสู่ตลาด ก็ต้องอาศัยบริการด้านอื่น ๆ ในสังคม ปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการ พัฒนาการเกษตรที่สำคัญ มีอยู่ 5 ประการ ซึ่งแต่ละปัจจัยล้วนจำเป็นต่อการพัฒนาการเกษตรทั้งสิ้น ถ้าขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง การพัฒนาการเกษตรจะเกิดขึ้นไม่ได้ปัจจัยที่จำเป็นเหล่านี้ ได้แก่

- 1) ตลาดสำหรับผลิตผลการเกษตร
- 2) การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี
- 3) อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ในการเกษตร
- 4) สิ่งจูงใจในการผลิตของเกษตรกร
- 5) การคมนาคมขนส่ง

ชัยวุฒิ (2542) การพัฒนาการเกษตรนั้น หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพการผลิต ได้ส่งผลให้รายได้ที่แท้จริงสูงขึ้น และนำไปสู่มาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้นของภาคชนบท มี กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ขยายโอกาสการจ้างแรงงานนอกการเกษตร (Off-farm Employment) เช่น การผลิตวัสดุการก่อสร้างเฟอร์นิเจอร์ หรือหัตถกรรมขึ้นในระดับหมู่บ้าน มีการแปรรูปอาหารและเพิ่มมูลค่าเพิ่ม (Value Added) แก่ผลิตผลการเกษตร ส่งผลให้เกิดการขาย ตัวของอุตสาหกรรมและบริการในชนบท ตลอดจนระบบตลาด การเงิน การขนส่ง โรงเรียน และ สถานีอนามัยตามมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีข้อมูลข่าวสารที่ดี มีการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งเพื่อ การกำหนดนโยบายที่ถูกต้อง

จิตศก (2529) การพัฒนาการเกษตร หาใช่เพียงการพัฒนาการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์เท่านั้น ไม่เพราะแม้แต่การปลูกพืชก็ดี การเลี้ยงสัตว์ก็ดี การประมงก็ดี หรือการผลิตอื่นใดนั้น ต้องไม่ลืมว่า ใครเป็นจักรกลในการผลิต และผลิตเพื่อใคร คำตอบก็คือมนุษย์เป็นผู้ผลิต และผลิตเพื่อความต้องการของมนุษย์ การผลิตพืชก็ดี สัตว์ก็ดี หรืออื่นใดก็ตาม จะอยู่บนหลักแต่ไม่ใช่เหตุขั้นพื้นฐานและก็ยังไม่ใช่ผลที่เป็นจุดมุ่งหมายปลายทางอันแท้จริงด้วย การพัฒนาทั้งชีวิต เพื่อให้ผลของการพัฒนาการเกษตรได้ตอบสนองความต้องการของชีวิตอย่างเหมาะสม ดังนั้นไม่ว่าเราจะพัฒนาการปลูกพืช การปศุสัตว์ การประมง ก่อนที่จะได้มีการกำหนดนโยบายวางแผน ที่จะใช้ทั้งวิชาการและศิลปะในการดำเนินการนั้น บุคคลผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จำเป็นต้องมีทัศนคติที่กว้างและลึก มองเห็นและเข้าใจถึงฐานอันกว้างที่จะรองรับการพัฒนาการเกษตรดังที่กล่าวมาแล้ว มิฉะนั้นแล้วการพัฒนาการเกษตรก็จะไม่บรรลุถึงเป้าหมายโดยสมบูรณ์ได้เลย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จรัส (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลศักยภาพและทางเลือกสู่อนาคต” ผลการศึกษาพบว่า

(1) สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ มีจุดเด่นคือ การมีโครงสร้างองค์การที่เล็กและมีความยืดหยุ่นสูง มีบุคลากรแบบ Paraprofessional ซึ่งประกอบด้วย บุคคลในท้องถิ่นทั้งสิ้น มีการทำงานเป็นทีม มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อชุมชนของตนเองสูง ในด้านปัจจัยแวดล้อมมีหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจและองค์การเอกชน (NGOs) ซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาชนบทและจัดบริหารพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถประสานงานขอความช่วยเหลือและจัดทำกิจกรรมร่วมกันได้

(2) สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีข้อด้อยที่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การวางแผนและการจัดหางบประมาณการบริหารจัดการและบุคลากร

โกวิท (2539 : 35) ได้สำรวจภาคสนามถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2538 โดยภาพรวมพบประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถ พบปัญหาดังนี้

- (1) สมาชิกสภาไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ กลัวทำงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร
- (2) สมาชิกสภาไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบ ระเบียบ ข้อบังคับของ อบต. และไม่ค่อยรู้เรื่องการทำงานในบทบาทหน้าที่และข่าวสารต่าง ๆ
- (3) ประชาชนทั่วไปยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความร่วมมือ

(4) ปลัด อบต. ที่ตั้งเป็นการ ชั่วคราวยังไม่มีความรู้และไม่ทำงาน ทำงานไม่ทัน
 ประชานฯยังไม่ค่อยมีความรู้

เกี่ยวกับการจัดการใน อบต. พบปัญหาดังนี้

(1) งบประมาณล่าช้า งบประมาณน้อย ยังขาดแคลน และไม่สอดคล้องกับปัญหา
 และความต้องการ

(2) การประชุมของสมาชิกสภา อบต. ไม่ตรงตามเวลา ไม่พร้อมเพรียงกันไม่ค่อยลง
 รอยกัน

(3) บทบาทของผู้หญิงในที่ประชุมมีน้อย

(4) การแสดงความคิดเห็นยังไม่กล้าแสดงออก

(5) ทำงานไม่ทัน งบประมาณและการจัดสรรยังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร

(6) ขาดเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีและประชานฯประกาศรับสมัครไม่ถูกต้อง

(7) ขาดความสามัคคี การประสานงานและการประชาสัมพันธ์ที่ดี

ธนสวรรค์ (2539) ได้สรุปการบรรยายของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช ใน “สภาพตำบลและองค์
 การบริหารส่วนตำบล” ซึ่งได้พยากรณ์ภาพลมหเกี่ยวกับ อบต. ไว้ดังนี้

1. การที่มี อบต. เต็มพื้นที่ทั้งทั่วประเทศในปี 2541 จะทำให้องค์การบริหารส่วน
 จังหวัด (อบจ.) ต้องสิ้นสุดลงเพราะไม่มีทั้งพื้นที่ทำงานและงบประมาณ จะทำให้เกิดความขัดแย้ง
 ทางการเมือง โดยเฉพาะการเรียกร้องของฝ่าย อบจ.

2. ความเป็นอิสระ ชัยอนันต์ ได้ชี้ว่าข้าราชการส่วนภูมิภาค เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด
 ปลัดจังหวัด โยธาธิการ รพช. และนายอำเภอมีอำนาจในการอนุมัติงบประมาณต่าง ๆ เมื่อคนเหล่านี้
 นั้นเก็บเงินไว้คนละ 5-15% โครงการต่าง ๆ ก็จะมีเงินเหลือเพียง 50% ส่งผลให้ อบต. ไม่อาจปฏิบัติ
 งานได้อย่างเต็มที่

3. จะเกิดความขัดแย้งในเรื่องการจัดสรรงบประมาณในหมู่กรรมการ อบต. อย่างรุนแรง
 ทั้งนี้เนื่องจากผลประโยชน์ของแต่ละหมู่บ้าน ทิศนาระหว่างบุคคล ความรู้ความเข้าใจที่ขาด
 เอกภาพในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น คิดแต่จะเอาเงินไปสร้างถนน สะพาน สร้างทีมทำงาน แต่คิด
 โครงการอื่นไม่เป็น ฉะนั้น หลังปี 2541 ความขัดแย้งในทุก ๆ อบต. จะทวีความรุนแรงมีการใช้
 อาวุธเพื่อยุติความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์

ปทุมรัตน์ (2524) ศึกษาเรื่อง “ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการ
 เมืองของจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาปรากฏว่า สมาชิก อบต.เห็นว่า อบต. มีบทบาทดังนี้ 1) ช่วย
 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนเป็นอย่างดี 2) มี
 ความเป็นอิสระ 3) บริหารการเงินการคลัง สามารถจัดเก็บรายได้ตามเป้าหมาย ทุกฝ่ายมีความรู้

ความเข้าใจการงบประมาณและมีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ 4) การประสานงานและการควบคุม สภาและคณะกรรมการบริหาร อบต. ตลอดจนหน่วยงานอื่นได้ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี อีกทั้งเห็นด้วยว่าผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมีอำนาจยุบ อบต. ที่มีปัญหา 5) โครงการสร้างและอำนาจหน้าที่ ในปัจจุบันเหมาะสมดี ฝ่ายที่มาจากเลือกตั้งและโดยตำแหน่งปฏิบัติงานร่วมกันได้ และ 6) ระเบียบข้อบังคับ ไม่แน่ใจว่าจะเอื้อต่อการปฏิบัติงาน แต่ทุกฝ่ายพยายามเรียนรู้ทำความเข้าใจ 7) ข้อบังคับที่กำหนดโดย อบต. มีความสอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น 8) อบต. สามารถพัฒนาความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับโครงการที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจได้

วิทยา (2529: บทคัดย่อ, 36 และ 76-88) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดเชียงรายในการพัฒนาชุมชนโดยกำหนดตัวแปรที่ใช้คือ ทัศนคติของ กพสม. และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของ กพสม. ในการพัฒนาชุมชน และทำการตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้ 1) บทบาทที่คาดหวังใน กพสม. ในการพัฒนาชุมชน ตามทัศนคติของ กพสม. ในการพัฒนาชุมชน ตามทัศนคติของ กพสม. และเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอแตกต่างกัน 2) บทบาทที่เป็นจริงของ กพสม. ในการพัฒนาชุมชนตามทัศนคติของ กพสม. และเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอแตกต่างกัน 3) บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของ กพสม. ในการพัฒนาชุมชนตามทัศนคติของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอแตกต่างกัน 4) บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของ กพสม. ในการพัฒนาชุมชนตามทัศนคติของ กพสม. แตกต่างกัน และ 5) บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของ กพสม. ในการพัฒนาชุมชนตามทัศนคติของ กพสม. และเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอแตกต่างกัน

ประภาส (2530 : บทคัดย่อ และ 65-80) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบลจากทัศนคติของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) และการรวมการสภาตำบล (กสต.) อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยตัวแปรที่ใช้ระดับ ได้แก่ ทัศนคติของ คปต. และของ กสต. ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบลในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาตำบลในด้านเป็นศูนย์กลางถ่ายทอดข่าวสารในระดับพื้นที่ การช่วยเหลือสภาตำบลจัดทำแผนตำบลประจำปี การประสานงานบริหารโครงการในพื้นที่ และการร่วมปฏิบัติงานกับ กพ. และกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน และทำการตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้ 1) บทบาทที่คาดหวังของ คปต. ระดับตำบลในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กสต. คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบลและกรรมการสภาตำบลแตกต่างกัน 2) บทบาทที่เป็นจริงของ คปต. ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล ตามทัศนคติของ คปต. และ กสต. แตกต่างกัน 3) บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของ คปต. ในการ

สนับสนุนการปฏิบัติงานของ กสค. ตาที่ชนะของ คปค. แตกต่างกัน 4) บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของ กสค. ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กสค. แตกต่างกัน และ 5) บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของ คปค. ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กสค. ตาที่ชนะคดีของ กรรมการคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทบทุระดับตำบลและกรรมการสภาตำบล แตกต่างกัน

ศุชาติ (2537: บทคัดย่อ, 49 และ 120-121) ได้ศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาตำบลในทัศนะของคณะกรรมการสภาตำบล และข้าราชการฝ่ายปกครองในจังหวัดจันทบุรี โดยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ทัศนะกรรมการสภาตำบลและทัศนะของข้าราชการฝ่ายปกครอง ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี ในการจัดงบประมาณรายจ่ายประจำปี การประสานงานบริหารโครงการในพื้นที่ และได้ทำการตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้คือ 1) บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสภาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปีในทัศนะของคณะกรรมการสภาตำบลและข้าราชการฝ่ายปกครอง ไม่แตกต่างกัน 2) บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปีในทัศนะของคณะกรรมการสภาตำบลและข้าราชการฝ่ายปกครองแตกต่างกัน 3) บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสภาตำบลในการจัดงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในทัศนะของคณะกรรมการสภาตำบลและข้าราชการฝ่ายปกครองไม่แตกต่างกัน 4) บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาตำบลในการจัดงบประมาณ รายจ่ายประจำปี ในทัศนะของคณะกรรมการสภาตำบล และข้าราชการฝ่ายปกครอง แตกต่างกัน 5) บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสภาตำบลในการประสานงานบริหารโครงการในพื้นที่ในทัศนะของคณะกรรมการสภาตำบลและข้าราชการฝ่ายปกครอง ไม่แตกต่างกัน 6) บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาตำบลในการประสานงานบริหารโครงการในพื้นที่ในทัศนะของ คณะกรรมการสภาตำบล และข้าราชการฝ่ายปกครอง แตกต่างกัน 7) บทบาทที่เป็นจริง และ บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและในการประสานงานบริหารโครงการในพื้นที่ในทัศนะของ คณะกรรมการสภาตำบลและข้าราชการฝ่ายปกครองแตกต่างกัน

รังสรรค์ (2521) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของเยาวชนในการดำเนินงานศูนย์เยาวชน พบว่า บทบาทตามความคาดหวังของเยาวชนอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก แต่บทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .

อภิชาติ (2537 : บทคัดย่อ, และ 70-81) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการหมู่บ้านตามทัศนะของกรรมการหมู่บ้าน และที่ปรึกษา คณะกรรมการหมู่บ้าน

บ้าน ในจังหวัดชลบุรี โดยทำการตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้ 1) บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการหมู่บ้านตามทัศนะของกรรมการหมู่บ้านและที่ปรึกษาคณะกรรมการ หมู่บ้านแตกต่างกัน 2) บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการหมู่บ้านตามทัศนะของกรรมการ หมู่บ้านและที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านแตกต่างกัน 3) บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามทัศนะกรรมการหมู่บ้านแตกต่างกัน และ 4) บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามทัศนะของที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน แตกต่างกัน

ศิริลักษณ์ (2537) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ทั้งด้านการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านการตลาด มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 นอกจากนี้ทัศนะของเกษตรกรต่อบทบาทที่เป็นจริงของตลาดนัดโค กระบือมีความสัมพันธ์กับรายได้และการติดต่อกับบุคคลอื่น ส่วนทัศนะของเกษตรกรต่อบทบาทที่คาดหวังของตลาดนัดโค กระบือ มีความสัมพันธ์กับการติดต่อกับบุคคลอื่นเท่านั้น

ปัญหาในการดำเนินงานตลาดนัดโค กระบือ พบว่า สภาพภายในตลาดนัดไม่เป็นระเบียบไม่เป็นสัดส่วน ระบบการซื้อขายในตลาดนัดไม่ยุติธรรมและไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งเกษตรกรเป็นฝ่ายเสียเปรียบ นอกจากนี้ยังมีการลักลอบโค กระบือจากท้องที่อื่นมาขายในตลาดนัด โดยไม่ได้รับอนุญาต ทำให้ราคาโค กระบือในตลาดนัดไม่แน่นอน ปัญหาเรื่องโรคระบาดสัตว์โดยโค กระบือที่ซื้อขายในตลาดนัดบางส่วนไม่ได้รับการฉีดวัคซีน และปัญหาที่เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยมาประจำในตลาดนัดโค กระบือ

วาสนา (2540) ได้ศึกษา บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทคาดหวังในการดำเนินงานของสถาบันวิจัยสังคมมีความแตกต่างกันกล่าวคือมีความคาดหวังสูงในการดำเนินงานของสถาบันวิจัยสังคมในขณะที่บทบาทที่เป็นจริงยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าบทบาทการดำเนินงานด้านการวิจัย การประสานงานและการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยประสบความสำเร็จบ้างพอสมควรในแง่ของการดำเนินงานวิจัยเชิงประยุกต์และการดำเนินงานวิจัยที่มุ่งวิจัยไปที่ปัญหาเฉพาะด้าน ส่วนการวิจัยลักษณะเชิงสหสาขาวิชาและการวิจัยปัญหาที่เป็นวิกฤติของชุมชน นับว่ายังไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นจริงมากนัก บทบาทด้านการบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมยังไม่ประสบความสำเร็จมากนักกล่าวคือการนัดเสนอผลงานวิจัยในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เช่นเดียวกับบทบาทด้านการเป็นศูนย์ข้อมูลและประมวลผลการวิจัยที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเช่นกัน โดยส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าสถาบันวิจัยสังคมมีขีดความสามารถในการดำเนินงานด้านนี้ ส่วนบทบาทด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนน้อย

ทั้งนี้ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือการจัดแบ่งโครงสร้างการบริหารงานที่ไม่เอื้ออำนวยให้สถาบันวิจัยสังคมและคณะวิชาที่เกี่ยวข้องมีการประสานงานกันระหว่างงานวิจัยและงานการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University